

MARIBORSKI

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

List izhaja vsak delavnik opoldne.

Uredništvo in uprava:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 6.50 mesečno.
četrtletno K 19.50.

Ce pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 6.—. — Inzerati po dogovoru.

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Posamezna številka stane 40 vin.

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Jugoslovenska Matica.

Slavnostno ustanovno zborovanje v Narodnem domu. Manifestacijski obhod po mestu.

Bratje!

Skopnel je sneg, potihnili so mrzli se-
verni vetrovi, zemlja se budi iz trdega, odre-
venelega spanja, tisoč bilk poganja, tisoč
cvetov razcveta. Zeleni grmovje, zelene dre-
vesa, travniki in livade, gore in polja.
Povsod se budi novo življenje.

In jutri je 21. marc, prvi dan pomladi.

Kakor narava pozimi, tako smo spali
tudi mi, je spal naš narod; samo, da je bilo
njegovo spanje dolgo; trajalo je cela sto-
letja, tisočletja.

Nad njim je ležala črna, brezzvezdna
noč, rast in cvet mu je dušila ledena odeja
suženstva. Samo včasih se je iztrgal izpod te
ledene odeje pritajen vzdih, in za njim so
zažvenčale težke robske verige. Za tem vz-
dihom, za tem žvenčanjem pa se je zgrnila
čezenj še bolj moreča tišina, še bolj gosta
noč.

Obup je bil njegov del, in nevera nje-
gova nada.

Toda pretresel je zemljo težek trepet,
srom je zabobnel od vzhoda do zahoda. Po-
kale so verige in sužnji so vstajali.

In med njimi, ki so vstali, je bil tudi
on — naš troimeni, jugoslovenski narod.

Premagana je bila črna noč; na nebu
je zasvetila zora novih dni, zora svobode.

Začuden in nesigurni smo napravili
prve plahé korake, kakor dete, ki se prvič
samo postavi na noge, ko prvič nastopi cesto
življenja.

Zabliščalo nam je od solnca svobode, na-
pili smo se svetlobe in smo pozabili na noč
in na suženjstvo in na — delo.

Ves svet, smo mislili, je naša last. Vsi
ljudje, smo mislili, so naši prijatelji in da na
vsej zemlji ni več nam sovražnikov.

To je bila bridka samoprevara; bila je
naivna vera otroka.

Toda komaj smo verjeli vanjo, komaj
smo zadihali iz polnih, svobodnih pluč, ko-
maj smo napravili prve korake ter hoteli
vtrgati prvo cvetko, že smo z grozo opazili,
da se ovija grma strupena kača, ki čaka, da
zasadi svoje ostre zobe v naše mlado, zdravo
meso.

Zagnali smo vrišč in klicali smo na
pomoč vse svetnike do Wilsona. Zaman!
Svetniki niso pomagali. Pariško nebo je bilo
gluho za naše prošnje.

In kača, ki je vstala iz Sredozemskega
morja je legla s svojim ogabnim telesom na
naše gore in griče ter nam odtrgala raj naše
zemlje, solnčno naše Primorje.

Sredi smeha in vrišča, sredi prve pijane
sreče svobode smo morali tiho in prekri-
žanih rok gledati, kako ječi še vedno v težkih
robskih sponah petkrat stotisoč najboljših
naših bratov, cvetje našega naroda.

Molk in kričanje nam nista pomagala in
nista pomagala njim, ki ječe v robskih veri-
gah ob sinji Adriji in ne njim, ki ječe ob
Zili.

In jutri je 21. marc, prvi dan pomladi.

Ob ustanovitvi „Jugoslovenske matice“.

Minila noč je, bratje, vstal je dan,
mi sužnji bedni dvignili smo glave,
čez zemljo širno nov je šel ukaz:
vsak sam si voli vero in postave!

Volili smo, a ne še, bratje, vsi;
ob Adriji jih petstotisoč plaka,
v nesvobodi na svobodo zaman
ob Adriji jih petstotisoč čaka.

Njih vzdih nam miru ne dovole,
njih klici kličejo nas vse na delo
za tisti čas, ko končno tudi njim
svobode zlate solnce bo vzžarelo!

Bratje!

Po britkih mesecih razočaranj, molka
kričanja in kolebanja smo spoznali veliko
resnico: Samo v delu je spas!

Jutri je 21. marc, prvi dan pomladi in
ta prvi pomladanski dan bo zavihrala po
vsej naši osvobojeni domovini mogočna za-
stava »Jugoslovenske Matice« z zlatim na-
pisom: Samo v delu je spas!

Toda ta zastava nam ne sme biti samo
slavnostni simbol, katerega bomo nosili ob
manifestacijah, ta zastava nam mora biti
glasnica, za katero se bomo zbirali vedno in
povsod. Biti nam mora opomin, budilka in
dramilka k neumornemu, resnemu in vztraj-
nemu delu.

»Jugoslovenska Matica« nam mora biti
najsvetejše, ker je tudi njen namen najsvetejši.

Družiti nas mora vse, brez razlike na-
ziranja, male in velike, bogate in bedne.

Njim pa, ki ječe v temini nesvobode,
njim mora biti zvezda rešenica.

Kadarkoli bodo trpeli, kadarkoli se bodo
zarezovali v njih meso suženjske verige,
vselej morajo najti v njej tolažbo in spas.

Tujcu pa, sovragu našemu, mora biti
groza in strah in težka vest, ki ga bo zasle-
dovala vedno in povsod, ki mu ne bo dala
miru ne po dnevi in ne po noči.

Jutri je 21. marc, prvi dan pomladi, prvi
dan novega življenja. Kakor se prebudi na-
rava in zacveti, da bo v jeseni visel raz-
drevesa težek in bogat sad, tako mora za-
cveteti naše delo, cveteti in rasti, dokler ne
pride tudi za »Jugoslovensko Matico« jesen,
ko utrga z drevesa svojega dela zreli sad.
Ko stre verige petim stotisočem naših bratov
ob Soči, Idriji, Vipavi, Reki, Raši in sinji
Adriji. Ko pade meja, ki nas sedaj deli s
solničnim našim Primorjem. Ko se povrne
v naš objem idilična naša Zila.

Bratje!

Jutri ob 10. uri dopoldan se vrši v
Narodnem domu slavnostni ustanovni shod
»Jugoslovenske Matice«, po shodu pa bo
manifestacijski obhod po mestu, pri katerem
ne sme manjkati noben mariborski Slovenec,
noben Jugoslovan!

Pokažimo z jutrajšnjo manifestacijo, da
se zavedamo dela, ki ga jutri sprejemamo.
Naj vidi svet od vzhoda do zapada, od severa
do juga, kako ljubi Jugosloven vsakega svo-
jega brata, kako ne pusti niti enemu skriviti
lasu.

Vsi na shod, vsi na manifestacijo. Kdor
ne pride in kdor ne postane član »Jugoslo-
venske Matice«, ta ni Slovenec, ni Jugoslovan.

Čehoslovaki in Jugosloveni.

Urnili smo se s potovanja po čehoslo-
vaški republikli in prinesli smo s seboj ne-
šteto pristrčnih pozdravov, ki jih je sporočil
čehoslovaški narod bratskemu jugosloven-
skemu narodu. Nemogoče je na kratko po-
pisati vse, kar smo videli lepega in velikega,
nemogoče je popisati vso pristrčnost, radost
in navdušenje, s katerim je nas sprejemal in
pozdravljal češki in slovaški narod po me-
stih in vaseh; nemogoče je popisati ljubezen,
ki živi v srcu celega čehoslovaškega naroda
do nas Jugoslovenov. Bilo naš je samo pet-

deset in vendar se je zdelo, da je prišla cela Jugoslavija na poset.

Doživeli smo nepozabne trenutke; bilo je prvič, da so se svobodno pozdravili svobodni bratje. In pri tem je bilo nemogoče pozabiti onih — nesvobodnih. In spominjali smo se jih bolj, nego smo mislili... Mislili smo namreč s početka, da smo vabljeni tja s posebnim namenom, da podpremo češki boj za Tešinsko; kmalu se je pokazalo, da smatrajo Čehi ta boj za medsebojni spor s Poljaki in niso nikakor hoteli, da bi se v tem mi izpostavljali; vkljub težkemu boju, ki se danes bije v tešinskem ozemlju, zvenela je od vseh strani želja, da se ta spor čim preje uravna tako, da bo mogoča nova zveza med Čehi in Poljaki. Iz zasedenega ozemlja prihajajo taki glasovi, kakor pri nas od juga: boj je zašel med delavstvo, nastala je stavka, češki in poljski delavec se borita za svojo državo; bratomorni boj je zasekal hudo rano med oba naroda. Toda Čehi zato niso pozabili na našo rano — na naše Primorje. Videlo se je, kako radi bi bili nam povedali iskreno svoje mnenje. Na najvišjih mestih smo bili sprejeti z isto bratsko ljubeznijo, kakor med narodom. Prezident Masaryk nas je pozdravil z besedami, ki so jasno pričale, da pozna naše razmere, poleg Wilsona je on naš največji prijatelj; rekel je nam, da smo dosegli šele začetek svojega osvobojenja in da nas vse čaka še težko delo. Še eno leto bo trajalo, predno pridemo iz krize. Tudi sprejem pri min. Benešu je bil zelo prisrčen. — seveda se pri takih prilikah ne zahteva diplomatskih izjav. Zato pa so govorili drugi: govoril je narod in njegovi zastopniki. In ti glasovi so govorili jasno; da čehoslovaški narod ni niti za trenutek pozabil svoje prisega, ki jo je dal v času našega skupnega boja leta 1918. Zvestoba za zvestobo — ni bila temu narodu nikdar prazna beseda, ampak sveta srčna zavest. Ako je v začetku pariške konference hodila češka delegacija svoja pota, ker nam ni mogla pomagati in se je morala boriti za življenjski obstoj mlade republike — ni češki narod nikdar odobral niti najmanjšega koraka, ki bi bil naperjen proti nam. Ako se je kdaj o tem drugače sodilo, je bilo nespornost; oni, ki so bili priče italijanskih mahinacij, so to dobro razumeli. Čehi sami so strašno plačali svoje zaupanje do Italijanov; kajti mažarski vpad na Slovaško je bil posledica tega zaupanja. Bilo je zanimivo ravno na Slovaškem poslušati mnenje o Italijanih poznajo jih tako, kakor mi...

In sploh po celi Čehoslovaški je odmeval nam nasproti glasen klic: da čehoslovaški narod stoji v primorskem vprašanju enotno za nami in da želi iz cele duše, da dobimo svoje morje in svoje primorje. To smo čuli v Pragi, v Brnu, v Vratislavi, v Modri, pod Visoko Tatro, na Oravskem gradu, v Moravski Ostravi, v Plznji in povsod. Videlo se je, da hočejo naši severni bratje izbrisati vsako sled nespornost in vsako pego nezaupanja; bodi jasno med nami enkrat za vselej; mi smo po krvi, po bratstvu in po naravi najbližji zavezniki. To je bilo sto in stokrat povedano, pojasnjeno in dokazano. In pri tem je bila naša neodrešena domovina ob morju v srcih vseh in češki govorniki so povdarjali: vaša bol je naša bol. O iskrenosti in resničnosti teh besedi ni mogel dvomiti nihče, kdor je videl

vse, kar smo videli mi. Naša zveza se tiče sicer le Nemcev in Madžarov, ki nas ločijo, toda naše morje in primorje odmeva v srcu češkega naroda kot slovenska last in ves čehoslov. narod ga zahteva za nas. O tem bodi enkrat za vselej povedana jasna beseda.

Ko se človek vrne domov, začuti takoj, da je prišel v deželo predsodkov, malenkosti in beznjaštva. Delamo vedno kurjevaško politiko in preziramo vsakega, ki nas pri tem ne hvali. Od drugih zahtevamo vse, a sami ne dajemo ničesar. »Jugoslov. Matica« zopet dviga naše sile; nje ustanovitev je nar. praznik. Ta dogodek pozdravljajo tudi bratska češka srca, saj so oni bili vzor, kako je treba skrbeti za brate v »tujini«. V Vratislavi smo čutili, kako je nam blizu jugoslovenska zemlja; verjeli smo na koridor, ki mora priti... In koridor gre na morje. Z združenimi močmi z roko v roki pojdemo tja.

Dr. I. L.

Beograjska kriza.

Položaj v Beogradu se bo, kakor poročajo zadnje vesti, najbrže ugodno rešil. Dobili bomo koncentracijsko vlado v kateri bo osem demokratov ter osem pristašev parlamentarne zajednice. Kot ministrski predsednik se imenuje dr. Trumbić. Protičeva vlada je pristala skoro na vse predloge opozicije, kakor tudi malih skupin. Glavne teškoče obstojajo še v tem, da radikalci in klerikalci nočejo pristati na to da bi se sorazmerno s centralno vlado rekonstruirale tudi pokrajinske vlade. Upati pa je, da se tudi v tem oziru premosti vse ovire. Nova koncentracijska vlada bi imela nalogo pripraviti in odobriti volilni red v konstituantu, sprejeti proračunske dvanajstine, ter ratificirati dosežanje pariške mirovne sklepe, nakar bi se parlament razpustil.

Cenjeni naročniki

se opozarjajo, da plačajo naročnino, ako tega še niso storili, ker sicer se jim s 31. t. m. list ustavi. Naročnina se plačuje naprej. Kdor lista ne vrne, ali ne naznani, da ni več naročnik, se smatra za naročnika, ter mora naročnino plačati!

Upravništvo „Mariborskega Delavca“.

Dnevne vesti.

Opozarjamo na nocojšnji koncert „Glasbene Matice“. Noben zaveden Mariborčan ne sme manjkati.

„Jugoslovenska Matica.“ Jutri se vrši ustanovitev »Jugoslovenske Matice« po celi naši državi. Povsod, kjerkoli se bodo ustanovile podružnice, kakor tudi ob ustanovitvi centrale v Beogradu, se bodo vršile velike slavnostne manifestacije po ulicah. Te manifestacije bodo imele v prvi vrsti namen pokazati svetu, da je naša ljubezen do neodrešenih bratov neupogljiva, da bomo delali in ne mirovali poprej, dokler ne bodo osvobojeni vsi Jugosloveni do zadnjega. Ob enem pa bo tudi velikanski protest proti italijanskemu nasilju in proti možem, ki odločajo v Parizu, Londonu in drugod našo usodo. V Ljubljani se bodo udeležile manifestacije vsa društva in korporacije, šole, zavodi, v kroju in v narodnih nošah. Pred manifestačnim obhodom bo korakala četa Sokolov na konjih ter godba. Radi tega bi bilo želeli, da bi se tudi naša društva in korporacije udeležila jutrajnje manifestacije, če le mogoče v kroju in z zastavami. Občinstvo se še enkrat opozarja, da se vrši ustanovni

shod ob ½ 10. uri in ne ob 10, kot je bilo napačno javljeno na letakih. Manifestacijski obhod se pa vrši takoj po shodu.

Manifestacijski sprevid se vrši po obnem zboru „Jugoslovenske Matice“ izpred Narodnega doma na Aleksandrovo cesto, po Slovenski, Gosposki, Šolski ulici na Štomškov trg, od tam po Stolni ulici na Glavni trg. Pozivljamo narodno občinstvo, da se tega obhoda polnoštevilno udeleži. Kot reditelji sodelujejo Sokoli in Orli.

Pevci Glasbene Matice, ki sodelujejo na manifestaciji, se zbirajo pred sprevidom na dvorišču Narodnega doma.

Jugoslovanski novinarji so se vrnili v četrtlek zvečer domov. Poseben vlak s spalnimi vozovi je vozil naravnost iz Plznja v Maribor. Iz Plznja je odšel v sredo ob 21. zvečer in je bil popoldne ob 16. v Mariboru. V Gmundu je prišel v vlak desetleten češki deček, ki se je hotel peljati k svoji bolni materi v Ljubljano. Oče je v vojni izgubil obojaki. Novinarji so vzeli dečka s seboj in so zbrali zanj večji znesek. Potovanje je bilo prijetno in ugodno, ker je češkoslovaška vlada vse najbolje poskrbela.

Javen shod DS se vrši jutri ob pol 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Celju. Na shodu govorita tudi gosp. bivši minister dr. Kramer ter bivši predsednik deželne vlade slovenske dr. G. Zerjav.

V uradu za živilske izkaznice kraljuje še vedno trd Nemeč Höltschl, ki postopa s strankami na jako surov način. Slovenca, ki pride v urad nahruli s »Sprechen sie Deutsch, ich verstehe nicht Slowenisch« Mislím o, da bi bilo že skrajni čas, da bi se ta srčnata odstranila iz slovenskega Maribora. Kaj pravite k temu, g. komisar?

V Mariboru kroži, baje mnogo jugoslovenskih bankovcev, ki so žigosani s štampiljo »Davčni urad« Ptuj, dve črki v besedilu sta postavljeni nekoliko višje. Če kdo poseduje take bankovce naj to javi polic. komisarijatu.

Razglas. V zadnjem času se je ponovno opazilo, da veleposestniki iz okolice izpraznjujejo fekalije iz greznic mesta in iste odvažajo z lastnim vozom na njih polja. Opozarja se, da se sme izvršiti izpraznenje greznic v celotnem mestnem okrožju le potom pnevmatiškega aparata. Z izpraznevanjem fekaliskih greznic preti vsled nesnage in smradu izvanredna sanitetna nevarnost in se tedaj iz higijeničnih ozir. najstrožje prepoveduje. Državna policija bode v bodoče naznanila mestnemu magistratu vsak tozadevni slučaj prestopka in se bodo obdružno kaznovali ne samo zadevajoči posestniki vozov, temveč tudi hišni posestniki, ki dopuščajo take nedostatke.

Ben Arolyi Bey in gospa Nusi Molnar, naša znanca od preteklega meseca, sta se vrnila s svoje turneje po Sloveniji zopet v Maribor, kjer priredita v torek 23., sredo 24. in petek 26. t. m. nove predstave. G. Ben Arolyi Bey se bo posvečal tokrat največ hipnotizmu vseh faz in razvojev. Ker ga poznamo kot dobrega telepata, smo prepričani, da je tudi dober hipnotizer.

200 milijonov kron izgini. Blizu Pečuha je imel neki Deziderij Schwarz svoje posestvo, katero je leta 1918. daroval svojemu nečaku, bančnemu ravnatelju Geyerju v Gradcu. Schwarz je še pred prevratom odpotoval iz Madžarske in živel od tedaj večinoma v Švici. Pred par meseci je Gayerja posetil neki človek, ki se mu je predstavil kot dr. Krüger iz Züricha in mu povedal, da je Schwarz dotično posestvo prodal za 5 milijonov švicarskih frankov nekemu Francozu njemu pa naročil, da izroči kupnino Geyerju. Denar, da je spravljen na Dunaju pri nekem notarju, kjer ga zamore dvigniti proti potrdilu. Geyer se je v resnici takoj napotil na Dunaj, kjer ga je pričakoval dozdevni notar in mu predložil pobotnico o izplačilu denarja, v podpis. Ko pa bi mu moral izročiti nato še denar, je zahteval od njega še osebne legitimacije, češ, da mu sicer denarja nikakor ne sme izročiti. Ker Geyer ni imel pri sebi nobenih listin, se je takoj odpeljal ponje v Gradec,

pozabil pa je zahtevati potrdilo o prejemu denarja nazaj. Ko se je zopet vrnil na Dunaj, ni dobil niti notarja, niti dozdeynega dr. Krügerja, ki sta z vsem ogromnim premoženjem, okoli 200 milijonov naših kron, neznanokam pobegnili. Geyerju ni preostalo drugo, kakor da je javil stvar policiji, ki se sedaj trudi da bi razkrila to tajinstveno tatvino in prišla zločin-
cem na sled.

O zagrebških občinskih volitvah. Jutri se vrše v Zagrebu občinske volitve. Kandidatske liste je oddalo 11 različnih skupin. Upisanih volilcev je 21.640. Bančni uradniki, ki so postavili tudi svojo lastno listo imajo 523 volilcev. Volilno pravico ima tudi 692 dijakov ter 80 beračev. Največ volilcev imajo obrtniški pomočniki, namreč 6255.

Zadnje vesti. Pred demisijo Protičevega kabineta.

Beograd, 20. marca. (Izvirno.) Protičev kabinet misli podati v najkrajšem času ostavko, nakar se bo takoj konstruirala koncentracijska vlada. Sestava koncentracijskega kabineta se na predlog dr. Smodlake poveri dr. Trumbiću. Minister za notranje posle pa bi postal dr. Smodlaka sam.

Tajna seja narodnega predstavništva.

LDU Beograd, 19. marca. Včeraj dopoldne je bila tajna seja narodnega predstavništva, ki se je zbrala nekoliko po 10. uri dopoldne in je trajala do pol 3. pop. Predmet posvetovanja je bil naš zunanje-politični položaj. Namestnik ministra za zunanje stvari, Spalajković je poročal o zunanjem položaju, s posebnim ozirom na jadransko vprašanje, nakar se je vnela živahna debata.

Palača ministrstva za šume in rude.

LDU Beograd, 19. marca. Za popravo zgradbe ministrstva za šume in rude je določen kredit 8 milijonov dinarjev.

Beograjski proračun sprejet.

LDU Beograd, 19. marca. Na snočnji občinski seji je bil definitivno sprejet proračun za leto 1920.

Zmanjšanje števila uradništva.

LDU Beograd, 19. marca. Povodom zahteve finančnega ministra, naj se zmanjša število osebja v vseh ministrstvih, je ministarstvo za prehrano že zmanjšalo število svojega osebja v Beogradu in v pokrajinskih odsekih. Odpoved velja od 1. aprila t. l.

Trumbić pri Deschanelu.

LDU Pariz, 19. marca. Predsednik francoske republike, Deschanel, je sprejel 15. t. m. v avdijenci našega ministra za zunanje stvari, dr. Trumbića.

Dr. Moric Benedikt umrl.

DKU Dunaj, 20. marca. Včeraj je umrl tu izdajatelj lista «Neue Fraie Presse» dr. Moric Benedikt.

Lokalni boji po celi. Nemčiji.

Nova vlada pogorela.

Dunaj, 20. marca. (Izvirno.) Vest o odstopu Kappa in Lütwiza se potrjuje Re-

akcionarna vstaja je zadušena, vendar pa ni ostala popolnoma brez upliva, kajti vsled puča je bil tudi Noske prisiljen podati ostavko. Čim pa je bil zadušena puč reakcionarcev se je že pričel drugi — puč komunistov.

Boji s komunisti.

Berlin, 20. marca. (Izvirno.) Iz vseh delov države prihajajo poročila o lokalnih bojih komunistov z vladnimi četami. Več mest in tudi celih dežel imajo še vedno trdno v rokah komunisti. Proglasili so vlado sovjeta ter oborožili vse delavstvo.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska „Mariborska tiskarna“, Maribor.

Naznanilo!

II stavki čevljarских pomočnikov v Mariboru.

Gotovo bode zanimalo najširšo javnost, ako nekoliko pojasnimo potek mezdnega boja med čevljarскими pomočniki in njihovimi delodajalci.

Pred približno 14 dnevi poslal je pomočniški zbor čevljarске zadruge iste zadrugi potom delavskega tajništva iz „Volksheima“ svoje mezdne zahteve.

Zahteva obsegala je med drugim manjšega pomena sledeče kardinalne zahteve:

Strikten osemurni delavnik, popolno ukinjenje akordneda dela, mesto tega tedenske plače.

Delavstvo naj bi bilo razvrščeno v 4 kategorije. Plače za vsako kategorijo naj bi bile te le:

1. kategorija K 480.—
2. " " 420.—
3. " " 360.—
4. " " 260.—

Delovodje, prirezači in pripravjalci kron 600 na teden.

Žensko osebje, ki se peča z prešivanjem in pripravljanjem gornjih delov K 360.— na teden.

Kakor hitro je načelstvo zadruge prejelo zahteve, sklicana je bila odborova seja in tej je sledil občni zbor. Na obeh pretresavale so se zahteve temeljito in objektivno.

Da se pogajanja pospeše, izvolil se je sedemčlanski odbor, da stopi v stik z delojemalci. Isto se je storilo s strani delojemalcev. Sedemčlanski odbor je imel pooblastilo dovršiti definitivni dogovor z jedno samo izjemo, da se ima pridržati tedenska plača. H temu so imeli delodajalci vzrok v tem, ker je znano dejstvo, da je vojna domoralizirala našo mladež in je zato treba, da se jo zopet privede na pot delaljubnosti. V naši obrti, v kateri dela vsak delavec samostojno, pa se to doseže najlažje z akordnim delom, ker je tam dana možnost častiljubne konkurence delavca z delavcem.

Sedemčlanski komite je šel takoj na delo in začel je pogajanja z delavstvom.

Delodajalci, uvažajoči rastočo draginjo, dovolili so delavstvu takoj vse njihove zahteve v smislu kakor sledi:

Prva kategorija:

Delavci kateri umejo izdelovati takozvana luksurijsna dela dobe od para K 120.—, 4 parov na teden = K 480.—

Druga kategorija:

Delavci kateri umejo izdelovati fine šivane čevlje dobe od para K 90.—, 5 parov na teden = K 450.—

Tretja kategorija:

Delavci kateri umejo izdelovati lepa fina zbita dela dobe od para K 60.—, 6 parov na teden = K 360.—

H tej kategoriji je pripomniti, da zamore dober in priden delavec izvršiti tudi več, ako je redno zaposlen,

Četrta kategorija:

Delavci kateri nimajo zadostnih kvalifikacij ter zamorejo biti zaposleni le s priprostejšimi deli ali s popravili, in to je tisto cesar največ rabi širša publika, in je takih delavcev sodobno največ v Mariboru.

Tem se plača ali od para K 45.—, 6 parov na teden = K 270.— ali pa na uro K 5.40. Tudi h tej kategoriji je pripomniti, da izvežban delavec, odnosno priden in marljiv tudi ob osemurnem delavniku izvrši več.

Dalje so se določile cene za šivana poddela K 72.—, za zbita K 60.—, za šivane templance K 18.—, za zbite templance K 12.—, za popravilo pet po zamudi časa in po delu 4—5 K od para.

Delovodjem in prikrojevalcem z naobrazbo kake čevljarске strokovne šole tedenska plača K 600.—. Ostajim po njih kvalifikaciji K 400.—, 300, 260 na teden.

Ženskemu osebju, ako ima iste kvalifikacije kakor možki, se plača v istem razmerju. Prvi majnik in praznik ujedinenja troimenskega naroda SHS se z obeh strani prizna in se tudi plača.

S temi ponudbami pa delavstvo odnosno njih zastopniki niso bili zadovoljni. Svojo oklopitev so motivirali stem, češ da nimajo pooblastila pogajati se o kosovneji plači. Ker tozadnevne pooblastila tudi zastopniki delodajalcev niso imeli so se pogajanja odložila za 3 dni, da se zamorejo obe stranki posvetovati s svojimi kolegi.

Pri naslednem pogajanju je bilo doseženo le to, da je delavstvo izjavilo, da je pripravljeno sprejeti tudi plačo od kosa, ali olajšati odnosno izpustiti se ima prva kategorija. Vzrok se je navajal v tem, češ da v Mariboru delavstvo teh kvalifikacij nima.

Prišlo je do kontraverz med delavskim tajnikom gospodom Wališem in zastopnikom delodajalcev gospodom Smrekarjem osobito v tem, ker se je gospod Wališ povspel do trditve, da ostane to njemu in vsemu delavstvu ednako, če se cene čevljev podraže.

Zastopnik edino-zveličavne socijalno-demokratske stranke rekel je — čujte in strmite — kdor si čevljev kupiti ne more, naj hodi brez njih, ali po naše naj hodi b.o.s.

Na to je prišlo do burne scene, o kateri je poročala „Volksstimme“, seveda z nje lastnim zavijanjem in demagoštvom. Na vsa ta zavijanja je podan odgovor že zgoraj.

Pribito pa je in ostane, da so bili delodajalci pripravljani plačati celo več kakor je delavstvo zahtevalo. Zahtevali so le to, da se delavstvo posveti z večjo vmemo svojoj strokovnoj naobrazbi in napredku. Zahtevali so, naj se delavstvo spopolni, da se tako pripravi razvijajoča čevljarška obrt na bodočo kvalifikativno konkurenco od zunaj, ob enem pa so hoteli, naj bi se čevlji, katere rabi širša plast ljudstva ne podražili do skrajnosti in nemogočnosti.

Ako je rdeča gospoda kljub temu delavstvo pognala v štrajk in škodo je to le žalostno dejstvo, ki jasno kaže, da tem gospodom blagor delavstva še od daleč in na srcu, ampak da jim je vse le hipen političen efekt.

Pribiti moramo javno, da so se pogajanja le radi tega, ker vodijo po največ štrajk oni, ki stoje na tako nizki strokovni izobrazbi, da jih nobeno boljše čevljarško podjetje rabiti ne more. Radi teh pa mora žal trpeti ostalo delavstvo, katero stoji na višku svojega poklica. In na tem delavstvu je, da obračuna s temi svojimi lažiprijatelji.

Upamo, da smo stem podali kolikor toliko jasno sliko o položaju, na gospodih iz „Volksheima“ pa je sedaj vrsta, da vsaj poskusijo oprati svojega črnega zamorca.

Več čevljarских mojstrov.

Mala oznanila.

Viničar s 3—4 delavskimi močmi se pod dobrimi pogoji takoj sprejme. Dr. Rapoc, Aleksandrova cesta. 2—1

Izgubila se je dne 19. marca v Studencih moška denarnica z dokumenti. Prosi se, da odda pošten najditelj vsaj dokumente proti dobri nagradi v upravi tega lista.

ČEVLJI!

Moški iz teletine, št. 40 do 43 . . . K 340*—
 > > > št. 44 do 48 . . . K 355*—
 > > > boxcalfa št. 39 do 42 . . . K 430*—
 > > > št. 43 do 46 . . . K 450*—
 Ženski iz teletine št. 37 do 40 . . . K 320*—
 > > > boxcalfa št. 37 do 40 . . . K 425*—

Vedno v zaioji! Ročno delo!

Andrej Ham, čevljar
 Vetrinjska ulica 15

Rezan in okrogel les

framove — drva — oglje — kupuje vsako množino

„DRAVA“, lesna trgovska in industrijska družba z o. z.
 MARIBOR.

A. Vertnik

trgovina z mešanim blagom in premogom

Sodnijska ulica 17

— priporoča se občinstvu. —

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja.
 Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železniških voz.
 Pojasnila v pisarni Pristanišna ulica 2.

Tvornica pohištva in stavbinsko mizarstvo

Peter Hochnegger in drugovi

Maribor, Koroška cesta št. 46 in 53

priporoča 10—7

svojo zalogo pohištva iz trdega in mehkega lesa, kakor tudi vsa v to stroko spadajoča mizarstva dela po tvorniških cenah.

Slovinci! Slovenke! Go-
 vorite povsod samo slovenski!

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spaln in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapeciranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. izvršitve po jako nizkih cenah pri tvrdki za pohištvo

KAREL PREIS, Maribor
 Slomšekov trg št. 6

Svoboden ogled! Ceniki zastoj!

Osnovni čist domaći kapital, potpuno uplaćen

u zl. din. 2,500.000*—

Rezervni fondovi, po knjiženju

u zl. din. 9,885.283*—

Današnja vrednost rezervnih fondova iznosi preko

u zlatu dinara
20,000.000*—

Bankovno-osiguravajući zavod

BEOGRADSKA ZADRUGA

A. D.

Osnovana 1882. god.

Centrala: u Beogradu (vlastita palača) ugao Karadjordjeve, Hercegovačke i Travničke ulice.

Filijala za Hrvatsku, Slavoniju, Medjumurje i Prekomurje u Zagrebu.

Najstarija i prva domaća ustanova za osiguranja.

Isplatila do konca septembra 1919.:

u odseku života:

din. 3,220.546*46

u odseku požara:

din. 850.129*84

u odseku nesretnih slučajeva:

din. 42.949*35

Filijale: Zagreb, Skoplje, Solun i u osnutku u Sarajevu, Ljubljani i Novom Sadu. — Glavna zastupništva po županijama.

Osnovana 1882. godine od prvih narodnih ljudi. Današnja uprava u rukama je najvidjenijih predstavnika našega naroda. Predsednik je gosp. Luka Čelović, trgovac i veliki borac za naše narodno ujedinjenje.

Članovi odbora upravnog jesu: Gg. Ljuba Davidović, predsednik Ministarstva na raspoloženju; Kosta Stojanović, Ministar na raspoloženju sada vladin delegat na mirovnoj konferenciji; Obrad Blagojević, advokat; Mihajlo Marjanović, podpredsednik opštine beogradske; Todor Gjurić, trgovac i Vlada Marinković, trgovac.

Članovi odbora nadzornog jesu: Todor Mijailović, veletržac; Kosta Glavinčić, bivši ministar a sada komesar Privilegovane Narodne Banke; Dr. Bogdan Gavrilović, profesor univerziteta; Dr. Nikola Vučić, profesor univerziteta i Živojin Paunović, trgovac.

Vrednosti rezervnih fondova sastoji se iz: akcija Privilegovane Narodne Banke za kraljevstvo SHS, državne rente i obveznice; vlastite palate u ulici Karadjordjevoj, Hercegovačkoj, Zvorničkoj, od kojih je u jednoj najveći i najmoderniji hotel »Bristol«; veliko nepokretno imanje na Kazališnom trgu u Beogradu; hotel »Sloboda« u Skoplju; vlastita tvornica stakla u Paraćinu — sve to reprezentira današnju vrednost od preko 20,000.000 dinara u zlatu ili preko kruna 150,000.000*—.

Vrši ove poslove osiguravanja:

Osiguravanje protiv šteta od požara i groma (zgrada, nameštaja, dućanske robe, gradje i drva, sva industrijska poduzeća kao: tvornice, pilane, mlinove, i u opšte sva osiguranja ove vrste).

Osiguravanja životna i to: za slučaj smrti i doživljaja, miraza ženskoj a kapitala muškoj deci, razna kombinovana osiguranja.

Osiguravanja protiv nezgoda ili nesretnih slučajeva, kao: kod pojedinaca ili korporacija; kod tvorničkih in drugih radenika.

Osiguravanja protiv šteta od provala, kao: pokućanstva, robe i ostalih vrednosti.

Sve ovo preuzima najkulantnije i po najpovoljnijim premijskim stavovima.

Otvaranje bankarskog odseka obznaniće se naknadno.

Traže se poverljivi i marljivi mesni poverenici kao i poverenici za vođenje glavnih zastupstva po županijama.

Sva obaveštenja rado daje zainteresovanima:

Filijala Beogradske Zadruga u Zagrebu
 Dalmatinska ulica broj 5.